دیدگاه

نگاهی ویژه به بازار مسکن

امیرکوهی
مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری و ساختمانی تجارت

بازار مسکن ایران پس از تجربه‌ای طولانی از رکود عمیق در معاملات، در آستانه مرحله‌ای تازه از تحولات قیمتی قرار گرفته است. با اینکه سطح معاملات همچنان پایین است و قدرت خرید متقاضیان کاهش یافته، تحلیل دقیق شاخص‌های اقتصادی و بنیادین نشان می‌دهد رشد قیمت در بخش واحدهای مسکونی آماده و ساخته‌شده، بسیار محتمل است. این روند می‌تواند در افق پیش‌رو با افزایش‌های قیمتی محسوس همراه شود و پیامدهای درخورتوجهی برای بازار و سرمایه‌گذاران داشته باشد. در ماه‌های اخیر، تمرکز عمده تحلیل‌ها بر رکود معاملات مسکن بوده است، اما نکته‌ای که کمتر به آن پرداخته شده، انباشت فشارهای هزینه‌ای در بخش ساخت‌وساز است. افزایش پیوسته قیمت مصالح ساختمانی، رشد دستمزد نیروی انسانی، محدودیت‌های تأمین مالی و طولانی‌ترشدن دوره اجرای پروژه‌ها، بهای تمام‌شده واحدهای مسکونی را به طور درخورتوجهی افزایش داده است. با این حال، قیمت فروش بسیاری از واحدهای نوساز هنوز با هزینه‌های واقعی ساخت همخوانی ندارد و این شکاف می‌تواند زمینه را برای افزایش قیمت‌ها در آینده فراهم کند. برخلاف زمین که در بسیاری از دوره‌ها تحت تأثیر رفتارهای سوداگرانه نوسان می‌کند، قیمت واحدهای مسکونی ساخته‌شده مستقیما به هزینه تولید وابسته است. تجربه سال‌های گذشته نشان می‌دهد هرگاه شکاف درخورتوجهی میان قیمت فروش و بهای تمام‌شده ایجاد شده، بازار در نهایت با یک تعدیل قیمتی ناگهانی مواجه شده است. از این منظر، تداوم شرایط فعلی می‌تواند منجر به افزایش محسوس قیمت واحدهای مسکونی آماده در دوره پیش‌رو شود. یکی از عوامل کلیدی در وضعیت فعلی بازار مسکن، کاهش محسوس عرضه مؤثر است. بسیاری از سازندگان، به دلیل حاشیه سود محدود و نگرانی درباره ناپایداری متغیرهای اقتصادی، آغاز پروژه‌های جدید را به تعویق انداخته‌اند. این رفتار اگرچه در کوتاه‌مدت به افت حجم معاملات انجامیده، اما در میان‌مدت با تشدید کمبود عرضه، زمینه‌ساز افزایش قیمت‌ها خواهد شد؛ به‌ویژه در کلان‌شهرهایی که تقاضای انباشته مصرفی همچنان فعال است. دراین‌میان واحدهای با سال ساخت بالاتر و متراژهای کوچک‌تر، به دلیل سهولت نقدشوندگی و امکان جذب سرمایه‌های خرد، بیش از دیگر بخش‌ها در کانون توجه قرار می‌گیرند. هم‌زمان با تبدیل بخشی از سرمایه‌ها از بازار طلا به مسکن، این گروه از واحدها با تقاضای فزاینده و عرضه محدودتری مواجه خواهند شد؛ وضعیتی که می‌تواند فشار افزایشی قیمت را در این بخش از بازار تشدید کند. نکته درخورتوجه آن است که بخش عمده این تقاضا ماهیتی مصرفی دارد و همین ویژگی، احتمال شکل‌گیری افزایش‌های قیمتی پایدارتر را نسبت به بازارهای مالی تقویت می‌کند. در چنین فضایی، مقایسه بازار مسکن با سایر بازارهای دارایی اهمیت دوچندانی پیدا می‌کند. هرچند طلا در ماه‌های اخیر با رشد درخورتوجهی همراه بوده و بار دیگر نقش سنتی خود به عنوان پناهگاه سرمایه را پررنگ کرده است، اما تجربه نشان می‌دهد این بازار پس از دوره‌های جهش، معمولا وارد فاز نوسان و اصلاح می‌شود. بازار ارز نیز پس از افزایش‌های سریع، اغلب با محدودیت رشد و نوسانات فرسایشی روبه‌روست. در مقابل، مسکن به دلیل عقب‌ماندگی قیمتی و تشدید شکاف میان عرضه و تقاضا، همچنان از ظرفیت رشد باثبات‌تری در افق یک تا دو سال آینده برخوردار است؛ رشدی که بیش از آنکه هیجانی باشد، ریشه در واقعیت‌های ساختاری اقتصاد دارد. مسکن همچنان از مزیت «دارایی واقعی» برخوردار است؛ دارایی‌ای که علاوه بر حفظ ارزش در برابر تورم، از محدودیت ذاتی عرضه و وابستگی مستقیم به هزینه‌های داخلی اقتصاد تأثیر می‌پذیرد. ازاین‌رو درصورتی‌که روندهای فعلی اقتصاد کلان و بخش ساخت‌وساز تداوم یابد، انتظار می‌رود بازدهی مسکن در افق میان‌مدت از طلا، نقره و حتی دلار پیشی بگیرد. البته شدت و زمان‌بندی این افزایش قیمت‌ها، به نحوه سیاست‌گذاری‌های پولی و مالی، میزان ثبات متغیرهای کلان اقتصادی و شرایط کلی فضای کسب‌وکار کشور وابسته خواهد بود. به طور کلی، بازار مسکن ایران در مقطع کنونی نه در وضعیت رکود پایدار قرار دارد و نه آماده یک رونق تدریجی کم‌دامنه، بلکه در آستانه تغییر فاز قیمتی است. نادیده‌گرفتن علائم بنیادین این بازار می‌تواند منجر به غافلگیری فعالان اقتصادی شود. در چنین فضایی، سیاست‌گذاران، سرمایه‌گذاران و متقاضیان مصرفی باید با نگاهی واقع‌بینانه‌تر، خود را برای پیامدهای احتمالی افزایش قیمت‌ها در سال آینده آماده کنند.

مختصات جنگ داخلی

احسان هوشمند

در پی وقوع حوادث غم‌انگیز دهه سوم دی‌ماه جاری که هزینه‌های انسانی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی سنگینی بر جای گذاشت، برخی از مسئولان و مقامات کشوری از توطئه جنگ داخلی در کشور سخن گفتند. دبیر شورای امنیت کشور در گزارشی اعلام کرد: «بیش از ۴۰۰ شهرستان و صد نقطه در تهران درگیر اغتشاشات شدند». امام‌جمعه موقت تهران نیز در خطبه‌های نماز جمعه به‌صراحت اعلام کرد: «این بار با هدف براندازی و تجزیه ایران توطئه‌ای را برنامه‌ریزی کردند که یک جنگ داخلی تمام‌عیار بود». پیش از این هم رئیس مجلس در سخنانی گفته بود: «هدف دشمن این بود که جنگ نظامی را آغاز کند و در همان دو، سه روز اول جنگ در داخل کشور شورش داشته باشیم و درگیر جنگ داخلی شویم». قائم‌پناه، معاون اجرائی رئیس‌جمهور، نیز گفت: «در حوادث اخیر، هدف کشورهای خارجی این بود که «ایران» وجود نداشته باشد. جنگ داخلی خطرناک‌تر از جنگ صدام است». با توجه به تکرار واژه‌ها و مفاهیمی که به نوعی به جنگ داخلی ارجاع می‌دهد، ضروری است مفهوم جنگ داخلی و ویژگی‌های آن مورد توجه قرار گیرد. جنگ داخلی به عنوان یکی از اشکال خشونت سیاسی پدیده‌ای مورد بحث و بررسی در مباحث سیاسی در جهان معاصر به شمار می‌رود و همواره به عنوان یک پدیده بااهمیت که قدرت تخریبی بسیاری دارد، مورد توجه پژوهشگران جامعه‌شناسی و علم سیاست قرار داشته است. در سده اخیر و به‌ویژه پس از جنگ دوم بین‌المللی، جهان شاهد وقوع ده‌ها مورد از اشکال گوناگون جنگ داخلی با تلفات انسانی و هزینه‌های جبران‌ناپذیر بوده است. برای ما ایرانیان، جنگ داخلی سوریه پدیده چندان ناآشنایی نیست. در ادامه دو نمونه از جنگ‌های داخلی، یکی برای سال‌های اخیر و پس از فروپاشی شوروی سابق و پایان جنگ سرد یعنی جنگ داخلی سوریه و دیگری هم مربوط به دوره جنگ سرد یعنی جنگ داخلی السالوادور را مورد توجه قرار می‌دهیم.

جنگ داخلی سوریه

یکی از آخرین نمونه‌های جنگ داخلی که در سال‌های اخیر جهان با آن مواجه است، «جنگ داخلی سوریه» است که پس از سرکوب اعتراضات بهار عربی در سوریه در شهر درعا در ماه مارس ۲۰۱۱ روی داد. پس از برخورد نیروهای امنیتی سوریه با گروهی از نوجوانان و جوانان معترض در سوریه و بازداشت تعدادی از نوجوانان شاغل به تحصیل در مدارس ابتدایی به اتهام مخالفت و شعارنویسی علیه حکومت بشار اسد و سپس اعتراض دیگر شهروندان به بازداشت این نوجوانان، نیروهای ارتش سوریه با خشونت به تظاهرکنندگان یورش برده و گروهی از معترضان کشته شدند. پس از محاصره درعا و حمله ارتش به این شهر بیش از ۲۰۰ نفر از شهروندان سوری در درعا، شهری با جمعیت زیر صد هزار نفر، کشته شدند. به‌تدریج این اعتراضات به دیگر شهرها و مناطق سوریه کشیده شد و خشونت به‌کاررفته علیه معترضان به‌سرعت ابعاد گسترده‌ای یافت. به‌این‌ترتیب اعتراضات مسالمت‌آمیز اولیه به خشونت شدید کشیده شد و در سایه این خشونت‌ها زمینه برای تأسیس و فعالیت گروه‌های کوچک مسلح فراهم شد. در ادامه با سربرآوردن ده‌ها گروه کوچک و بزرگ مسلح، جنگ داخلی سوریه آغاز شد. برآوردها نشان می‌دهد جنگ داخلی سوریه تاکنون بیش از ۶۰۰ هزار نفر کشته و چند برابر آن مجروح و زخمی و هفت میلیون آواره در داخل کشور و بیش از پنج میلیون و ۷۰۰ هزار نفر نیز پناهنده خارجی بر جای گذاشت؛ یعنی از حدود ۲۰ تا ۲۳ میلیون نفر جمعیت سوریه زندگی و جان و مال و سرپناه بیش از ۶۰ درصد جمعیت این کشور به صورت مستقیم تحت تأثیر جنگ داخلی قرار گرفت. با آغاز جنگ داخلی در سوریه به‌سرعت گروه‌های مسلح رقیب در سوریه شکل گرفت. گروهی از مخالفان به گروه‌های مسلح افراطی مانند القاعده، النصره و هیئت تحریر شام، احرار شام و داعش و دیگر گروه‌های تندرو اسلامی و گروهی نیز به ارتش آزاد سوریه به عنوان سازمانی مسلح و سکولار پیوستند. شمار زیادی از شهروندان اروپایی که گرایش‌های تند و افراطی دینی داشتند، نیز به سوریه عزیمت کرده و وارد داعش و دیگر گروه‌های رقیب شدند. گروه‌های حاضر در جنگ داخلی سوریه چنان متنوع و پرشمار هستند که آوردن نام همه آنها نیازمند صفحات زیادی است. گروه‌هایی چون لواء الإسلام (تیپ اسلام)، جیش الإسلام (ارتش اسلام) که به‌جز جنگ با دولت سوریه با داعش و النصره نیز درگیر بود، جبهه انصار الدین، لواء التوحید (تیپ توحید)، جیش المجاهدین (ارتش مجاهدان)، حرکات حوران (جبهه ثوار سوریه-جنوب)، جیش العباد (ارتش عباد)، جبهه اسلامی سوریه (SIF) ازجمله ده‌ها گروه فعال در جنگ داخلی سوریه بودند که برخی بر اثر شکست در مقابل رقبا یا دولت سوریه مضمحل یا بر اثر کشته‌شدن رهبران آنها باقی‌مانده اعضا به دیگر گروه‌ها پیوستند. جنگ داخلی سوریه پای بازیگران بین‌المللی زیادی را عمیقا و مستقیما به سوریه کشاند و به‌این‌ترتیب صحنه میدانی سوریه به جنگ نیابتی گروه‌های رقیب وابسته به کشورهای مختلف منجر شد. البته برخی کشورهای منطقه و فرامنطقه ازجمله روسیه، آمریکا، ترکیه، ایران و دیگر کشورهای عربی منطقه و نیز حزب‌الله لبنان به صورت مستقیم وارد درگیری‌های نظامی در سوریه شدند. چند کشور خارجی در داخل سوریه اقدام به تأسیس چندصد پایگاه نظامی کردند. شکل‌گیری نیروهای مسلح وابسته به پ.ک.ک در سوریه یعنی حزب اتحاد دموکراتیک کردستان سوریه یا پ.ی.د و اعلام تشکیل کانتون‌های خودمختار کردی هم بر پیچیدگی‌های جنگ داخلی در سوریه افزود و جنگ داخلی تمام‌عیار سوریه با ۱۵ سال استمرار، خسارت درخورتوجه انسانی و اقتصادی به کشور سوریه وارد کرد. تبعات جنگ داخلی سوریه همچنان در این کشور باقی است. در روزهای گذشته، غرب رودخانه فرات شاهد درگیری نیروهای مسلح دولت حاکم و نیروهای قسد به رهبری کردهای طرفدار پ.ک.ک بود. سوریه همچنان با آینده نامعلومی دست‌وپنجه نرم می‌کند.

جنگ داخلی السالوادور

کشور السالوادور یکی از دیگر کشورهایی است که در دوران جنگ سرد با جنگ داخلی خسارت‌باری روبه‌رو شد. السالوادور کشوری در شرق آمریکای مرکزی و در همسایگی هندوراس و گواتمالاست که مساحت و جمعیت بسیار کمی دارد. در کشاکش جنگ سرد و نفوذ ایدئولوژی مارکسیستی به آمریکای جنوبی و آمریکای مرکزی، کشور السالوادور هم در مقابله با دولت‌های استبدادی با شکل‌گیری جریان‌های چپ، دست به گریبان شد. بن‌بست پس از انتخابات ۱۹۷۲ و باور عمومی به تقلب در انتخابات در این کشور و از صحنه خارج‌کردن نامزد تحول‌خواه رئیس‌جمهوری، به تقویت ناامیدی از انجام اصلاحات سیاسی و حتی روندهای مسالمت‌آمیز در این کشور منجر شد. کودتای ۱۹۷۹ که با حمایت آمریکا به تشکیل «حکومت انقلابی شورای مشترک» انجامید، نتوانست به حل‌وفصل مسائل السالوادور منتهی شود. رویدادهای ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۰ بیشترین زمینه ناامیدی و در نتیجه گسترش نارضایتی و شکاف‌های سیاسی را مهیا کرد. ترور یکی از رهبران کلیسای السالوادور، اسقف اعظم «اسکار رومرو»، که با رویکرد اصلاحی به عنوان نمادی از کلیسای تحول‌خواه و منتقد در ۲۴ ژانویه ۱۹۸۰ روی داد، ابعادی جهانی یافت و بر موج نارضایتی‌های عمومی در این کشور افزود. این کشیش درحالی‌که در کلیسا مشغول برگزاری مراسم مذهبی بود، به دست تک‌تیراندازان شبه‌نظامی وابسته به دولت ترور شد. فراخوان اتحادیه صنفی و گروه‌های دانشجویی در ۲۵ ژانویه ۱۹۸۰ نیز به تظاهرات اعتراضی بزرگی در پایتخت این کشور در سان سالوادور منجر شد. وضعیت بد اقتصادی و تورم و کمی دستمزد و مسائل ارضی، ازجمله عمده‌ترین عوامل نارضایتی و درخواست تجمع معترضان بود. در پی واکنش نیروهای امنیتی و گروه‌های شبه‌نظامی، گروه زیادی از معترضان به کلیسای «لا دیوینا پرووید‌نسیا» پناه بردند. با حمله نیروهای دولتی به کلیسا ده‌ها نفر کشته و صدها نفر نیز بازداشت شدند. در ماه‌های بعدی این رویدادها استمرار داشت. یورش به مردم فراری به سوی مرز هندوراس در رودخانه سومپول بیش از ۶۰۰ کشته بر جای گذاشت و مرحله دیگری از تشدید خشونت‌ها در این کشور کوچک آمریکای مرکزی شکل گرفت. کشته‌شدن چند راهبه آمریکایی که پس از تجاوز کشته شده بودند نیز بر تشدید اعتراض‌ها اثر گذاشت. همچنین در سال ۱۹۸۱، کشتار بزرگ «الموزوته» در یک منطقه روستایی صدها نفر قربانی بر جای گذاشت. در اکتبر ۱۹۸۰ پنج گروه چریکی چپ تشکیل «جبهه آزادی‌بخش ملی فارابوندو مارتی» (FMLN) را تشکیل دادند و به‌این‌ترتیب جنگ داخلی السالوادور به صورت گسترده‌تری آغاز شد و تا سال ۱۹۹۲ ادامه داشت. در السالوادور با بسته‌شدن مسیر اعتراضات مسالمت‌آمیز، تشکیل گروه‌های مسلح و سپس ائتلاف سازمان‌های مسلح کوچک، راه برای جنگ داخلی هموار شد؛ گویی راه جنگ داخلی بیش از آنچه تصور می‌شد، هموار بود.

پیامدهای جنگ داخلی در دهه‌های گذشته

در دوره صد سال گذشته پس از جنگ نخست بین‌المللی و به ویژه پس از جنگ دوم جهانی بیش از ۱۲۰ تا ۱۳۰ کشور درجاتی از جنگ داخلی را تجربه کرده‌اند؛ یعنی از ۱۹۵ کشور جهان بین ۶۰ تا ۷۰ درصد کشورها به شکلی با جنگ داخلی مواجه شده‌اند. از ۵۴ کشور آفریقایی حدود ۴۵ کشور با جنگ داخلی و درگیری‌های خونین قومی مواجه بوده‌اند. در روزهای نخست و ماه‌های نخست پس از انقلاب نیز بخش غربی کشورمان ایران شاهد جنگ داخلی پرهزینه‌ای بود که با مشارکت گروه‌های مارکسیستی و قومی به جنگ تمام‌عیاری در غرب ایران منجر شد. برآوردهای سازمان‌های مطالعاتی متمرکز بر جنگ‌های داخلی نشان می‌دهد در صد سال گذشته بین ۷۰ تا ۱۰۰ میلیون نفر بر اثر جنگ‌های داخلی کشته شده‌اند. شمار تلفات جنگ‌های داخلی و ابعاد ویرانگری آنها در جهان بیش از تلفات جنگ بین دولت‌هاست. افزون بر کشورهای آسیاسی و آفریقایی و آمریکایی، برخی کشورهای اروپایی چون یونان، اسپانیا، قبرس، کشورهای بالکان و یوگسلاوی سابق، روسیه و اوکراین نیز با جنگ داخلی روبه‌رو بوده‌اند که گاه چون جنگ بالکان ابعاد ضدبشری تکان‌دهنده‌ای به خود گرفت و به دخالت نظامی کشورهای غربی منجر شد.

جنگ داخلی چیست؟

همچون دیگر مفاهیم علوم اجتماعی و علوم سیاسی مرز بین مفاهیمی چون جنگ داخلی، شورش مسلحانه و جنگ‌های نیابتی یا درگیری‌های قومی همچنان لغزنده و مبهم است. در تعریف جنگ داخلی (Civil War) و معیارهای تشخیص آن، گفته می‌شود: «نوعی درگیری نظامی پایدار و سازمان‌یافته بین دولت و نیروهای دولتی یک کشور با یک یا چند گروه غیردولتی و یا صرفا بین گروه‌های مختلف در داخل یک کشور با سازماندهی نسبی و برای تعقیب هدف یا اهدافی سیاسی». البته درباره این تعریف باید احتیاط کرد؛ چراکه گاه درگیری‌های نظامی در یک کشور بین دو گروهی است که هر دو خود را دولت رسمی و مشروع قلمداد می‌کنند، مانند آنچه در لیبی پس از قذافی روی داد یا تحولات سودان در سال‌های اخیر، یا تحولات سودان جنوبی پس از استقلال و حتی گاه درگیری‌های نظامی بین گروه‌های رقیب است، مانند آنچه در سومالی روی داد. جنگ داخلی نه‌فقط میان یک یا چند گروه با دولت، بلکه گاه بدون ورود دولت به جنگ، بین گروه‌های رقیب مذهبی و قومی و سیاسی نیز رخ می‌دهد؛ مانند جنگ داخلی لبنان بین ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۰. در نتیجه در جنگ داخلی تأکید بر درگیری‌های نظامی و خشن درون کشوری مستقل است که ممکن است با دولت و نیروهای دولتی، یا بین گروه‌های رقیب جنگ روی دهد. استمرار جنگ و درگیری و نیز درجه‌ای از سازماندهی و تشکیلات و حضور سازمان‌های مسلح برای تعریف جنگ داخلی ضروری است. هدف اصلی درگیری‌های گروه‌های رقیب معمولا کسب قدرت سیاسی، تثبیت قدرت یکی از جناح‌های درگیر در جنگ یا حضور بیشتر در قدرت، خودمختاری منطقه‌ای، تغییر ساختار حکومتی، تغییر ساختار ایدئولوژیک حاکم بر نظام سیاسی یا چند هدف مشترک از این میان است. بر اساس تعاریف و شاخص‌سازی برخی نهادهای آکادمیک اروپایی، برای اینکه یک درگیری «جنگ داخلی» نامیده شود، باید حداقل ۲۵ نفر در یک سال تقویمی در نتیجه نبرد مستقیم کشته شوند و حداقل یکی از طرفین درگیری، دولت باشد. طبق این معیار کشته‌شدن ۲۵ نفر در یک سال یا کشته‌شدن حداقل هزار کشته در طول درگیری‌ها، معرف و نشانی از جنگ داخلی است. بر اساس این تعریف هر دو طرف باید قادر به اعمال خشونت نظامی باشند و درگیری در قلمرو یک کشور مستقل رخ دهد. هرچند ممکن است درگیری به کشورهای هم‌جوار نیز کشیده شود یا جنگ به کشورهای مجاور هم سرایت کند. در چنین شرایطی، زمانی که گروه حاکم احساس کند در حال از دست دادن قدرت است و زمانی که گروه مخالف احساس کند فرصت به دست آوردن قدرت را دارد، به صورت معمول امکان بی‌ثباتی و جنگ و خشونت بیشتر می‌شود. بررسی‌های موجود نشان می‌دهد در برخی کشورها جنگ داخلی گاه به صورت دفعی و یکباره و در برخی از دیگر کشورها گاه به تدریج شکل گرفته است. همچنین جنگ داخلی گاه با شورش یک نیروی مسلح آغاز شده و گاه پس از بن‌بست در روندهای سیاسی مسالمت‌جویانه شکل گرفته است. گاه جنگ‌های داخلی به کشورهای همسایه سرایت کرده‌اند؛ مانند درگیری‌های منطقه بزرگ دریاچه‌ها در آفریقا که در دهه ۹۰ شاهد جنگ‌های داخلی و درگیری‌های قومی وسیعی بود که به کشورهای مجاور سرایت کرد، مانند اوگاندا، رواندا، بوروندی، چاد، نامیبیا، سودان، زیمبابوه، آنگولا و کنگو. جنگ کنگو که در ادبیات سیاسی به دلیل اینکه کشورهای فراوانی در آن مشارکت داشتند و تلفات چند میلیونی به همراه داشت، به جنگ جهانی آفریقا شهرت یافت. کشورهایی مانند افغانستان، عراق، سودان و کنگو دوره‌های متعدد و متمایز جنگ داخلی را تجربه کرده‌اند. برخی کشورها ممکن است فقط یک سال درگیر بوده باشند (مانند اکوادور ۱۹۹۵) و برخی برای دهه‌ها (مانند افغانستان). جنگ داخلی می‌تواند در تمام گستره سرزمینی یک کشور روی دهد یا فقط بخش‌های محدود یا بخش بزرگی از یک کشور را درگیر کند. جنگ داخلی ممکن است با ابعاد کوچکی آغاز شود و سپس ابعاد گسترده‌تر و خشن‌تر و سازمان‌یافته‌تری به خود گیرد. یکی از مفاهیم دیگری که می‌تواند به درک از موضوع یاری رساند، مفهومی به نام «شورش مسلحانه» دفعی یا یکباره (Armed Rebellion/Insurgency) است که بر مبنای کوچک و محدودن بودن عمل قهرآمیز سازمان‌یافته علیه دولت، تعداد تلفات کمتر از آستانه تعریف‌شده باشد، گروه شورشی فاقد سازماندهی گسترده یا کنترل قلمرو پایدار باشد و درگیری محدود به منطقه‌ای خاص باشد و گسترش نیابد. البته باید در نظر داشت که جنگ داخلی معمولا با کاربرد سلاح سنگین و نیمه‌سنگین و توپخانه و تاکتیک‌های جنگی همراه است. بنابراین باید دقت کرد که جنگ داخلی با اعتراض‌های خیابانی یا تظاهرات خشونت‌آمیز متفاوت است. خشونت در جنگ داخلی، سیستماتیک، سنگین و نظامی است. استفاده از سلاح‌های سنگین، توپخانه و تاکتیک‌های جنگی رایج است. جنگ داخلی از نظر زمانی طولانی‌مدت و شورش مسلحانه کوتاه‌مدت یا دوره‌ای است. در جنگ داخلی ساختار شبه‌نظامی و انجام سلسله عملیات پیچیده با قابلیت عملیات گسترده و توانایی درگیرشدن در نبردهای متعارف وجود دارد. کنترل بخش‌های بزرگی از کشور از دست دولت خارج و از طرف جامعه بین‌الملل وضعیت به عنوان «جنگ» شناسایی می‌شود. مثلا در سوریه گروه‌های رقیب در سراسر کشور حضور داشتند و قلمرو وسیعی در اختیار گروه‌های مسلح مخالف قرار داشت و ارتش‌های موازی یا نیروهای مسلح کارآزموده با ساختارهای پیچیده شکل گرفته بود. البته شورش مسلحانه هم ممکن است به جنگ داخلی منجر شود. این در صورتی است که جنگ از نظر میدانی و سرزمینی گسترش، پشتیبانی مردمی افزایش یابد، سازمان نظامی تقویت و کنترل پایدار قلمرو ممکن شود، تلفات انسانی هم افزایش یابد و درگیری‌های نظامی ماهیت وجودی حکومت مستقر را تهدید کند. حتی گروه یا گروه‌های مخالف قادر به انجام عملیات نظامی هماهنگ در چند جبهه باشند. مرز بین این دو پدیده (جنگ داخلی و شورش مسلحانه) همیشه واضح نیست. یک شورش ممکن است در نوسان باشد یا به تدریج به جنگ داخلی تبدیل شود (مانند یمن). همچنین، ممکن است یک کشور هم‌زمان چند شورش مسلحانه داشته باشد بدون آنکه در وضعیت جنگ داخلی قرار گیرد (مانند پاکستان).

یادداشت کامل را در سایت بخوانید

جدول ۵۲۵۶ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- عزاداری- خدمتکار- میخ در گویش عرب ۲- دود- شکلی هندسی- دست از کار کشیدن گروهی به نشانه اعتراض ۳- رمانی عاشقانه نوشته آدری نیفنگر، نویسنده آمریکایی ۴- اسب- مطابق قانون و عرف اداری- کندزبان ۵- تردید- روز رفتن حسنی به مکتب- آهسته- از تیم‌های فوتبال سری آ ایتالیا ۶- آسان‌کردن- سوره نودوچهارم قرآن ۷- آن سوی سقف- کاهلی- تماشایی ۸- جهان- عارضه‌ای گوارشی- شهری در فلسطین ۹- قسی‌القلب- علم شعبده- صد سال ۱۰- قراردادی که در آن کسی با سرمایه دیگری کار می‌کند- سرشار ۱۱- زمینه- از جنس آهن- عرصه، میدان- سخن بی‌پرده ۱۲- ذبح‌کننده شتر- سومین حرف الفبای یونانی- ناسیونال ۱۳- بازیگر زن فیلم‌های عطرآلود و بازی را بکش ۱۴- واحد نظامی کوچک‌تر از گردان- اقامتگاه مسافر- صادق و بی‌ریا ۱۵- دانه گیاه- بزرگ‌ترین میوه درختی جهان- دیگ دهان‌گشاد

عمودی:

۱- بی‌خبر از خود- تیره‌روزی- گنده ۲- ترشرویی- کفش ورزشی- خوش‌چهره ۳- دریغ و اندوه- شهری در جنوب استان اصفهان- شهر قوم لوط ۴- زاویه بین ۹۰ تا ۱۸۰ درجه- ورقه فراخوانی به مراجع قانونی ۵- حالت قانونی پیداکردن- پشت ابر نمی‌ماند- از ادویه طب سنتی ۶- بااهمیت- آشکارا- نوعی شیرینی خرمایی ۷- از وسایل بازی کودکان در پارک‌ها- لباس رستم ۸- برقرارکردن ارتباط تلفنی- نوعی سالاد- چیره‌دست ۹- جنبش طرفداری از حقوق سیاسی و اجتماعی زنان- تن‌پوش زمستانی ۱۰- نام چند تن از پادشاهان هخامنشی بود- گوی شیشه‌ای برای بازی کودکانه- سبب، دلیل ۱۱- گرامی‌دارنده- محصول آسیاب- سراب ۱۲- دیدنی- خاندان رسول اکرم(ص) ۱۳- رسیدن به معشوق- کمترین مقدار- زاپاس ۱۴- کامیون حمل مایعات- نوعی کامیون نظامی- چین‌وچروک پوست ۱۵- وارونه‌اش خوب نیست- آشکار- پایگاه، انجمن

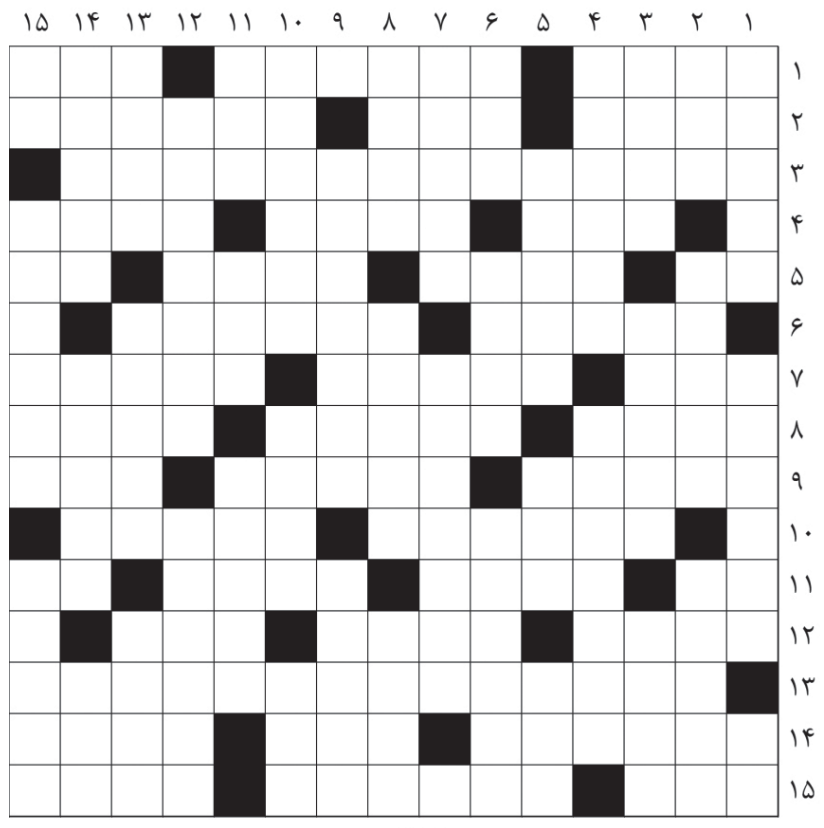

حل سودوکو ۴۲۵۱

۱	۳	۸	۴	۹	۶	۲	۷	۵
۶	۵	۹	۲	۷	۸	۱	۳	۴
۷	۴	۲	۱	۳	۵	۹	۶	۸
۴	۲	۱	۶	۸	۹	۷	۵	۳
۸	۹	۵	۷	۱	۳	۴	۲	۶
۳	۷	۶	۵	۲	۴	۸	۹	۱
۲	۱	۳	۸	۵	۷	۶	۴	۹
۹	۶	۷	۳	۴	۱	۵	۸	۲
۵	۸	۴	۹	۶	۲	۳	۱	۷

۵	۱	۲	۳	۸	۷	۶	۹	۴
۸	۳	۴	۹	۶	۲	۱	۵	۷
۶	۹	۷	۱	۴	۵	۸	۲	۳
۲	۷	۸	۵	۳	۱	۹	۴	۶
۱	۴	۹	۷	۲	۶	۳	۸	۵
۳	۵	۶	۴	۹	۸	۲	۷	۱
۴	۲	۱	۶	۵	۹	۷	۳	۸
۹	۶	۳	۸	۷	۴	۵	۱	۲
۷	۸	۵	۲	۱	۳	۴	۶	۹

حل جدول ۵۲۵۵

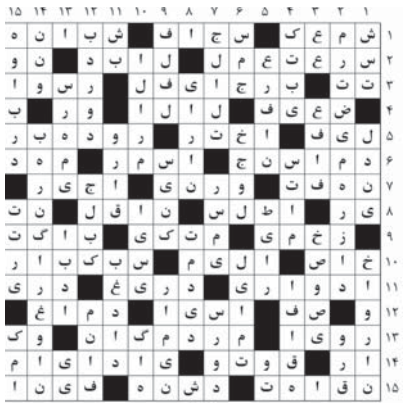

سودوکو سخت ۴۲۵۲

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۳					۸	۶	
		۵			۲			
			۸		۹			۵
۴	۷	۹				۳		
۳				۹				۷
		۸				۴	۹	۲
۵			۶		۱			
			۷			۹		
	۴	۶					۸	

سودوکو ساده ۴۲۵۲

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۴	۱	۶		۵		۸	
۹	۶				۲		۱	
								۲
		۲		۵		۱		
۴	۸			۱			۳	۵
		۵		۳		۸		
۸								
	۵		۴				۷	۸
	۹		۵		۱	۲	۴	